

УДК 811.161.2'243:37.016
DOI <https://doi.org/10.32782/bsps-2024.5.1>

ОСВІТНІ МОЖЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Тетяна Авджу

старший викладач кафедри журналістики та мовної комунікації
Одеського національного морського університету
вул. Мечникова, 34, м. Одеса, Україна
orcid.org/0000-0002-8333-4238
e-mail: tanya.kvasha@hotmail.com

Анотація. Передача інформації є одним із найдоступніших шляхів поширення даних у сучасному світі. Для зручного поширення наукових знань достатньо скористатися віртуальним середовищем інтернету. Технології тепер дають змогу вільно користуватися комп'ютером і веб-простором для навчання на будь-якому рівні. Відкритий доступ до навчання має вагомe значення для сучасного суспільства, яке прагне задовольнити попит на освіту, що підвищується, незалежно від місця проведення освітнього процесу. Дистанційні технології дають можливість охопити великі групи людей у віддалених районах країни та світу, які з різних причин не здатні займатися очно.

Вивчення іноземних мов, зокрема української мови як іноземної, сьогодні відбувається за допомогою сучасних програм, що сприяють проведенню занять за безпосередньої взаємодії з викладачем або самостійно. Тому дуже важливо під час побудови моделі навчання української мови як іноземної із застосуванням дистанційних технологій створити навчальне мовне середовище, яке включає навчальні матеріали, комплекс завдань, організацію спілкування учнів не тільки в асинхронному, а й у синхронному режимах. У статті розглядається використання дистанційних платформ для вивчення іноземних мов, виділяються функції викладача в організації процесу навчання української мови як іноземної із застосуванням дистанційних технологій, що можуть підвищити мотивацію учнів до процесу засвоєння знань, їхню відповідальність, рівень самореалізації, а також сформувати навички спілкування й культурну компетентність.

Ключові слова: дистанційні технології, дистанційне навчання, дистанційна освіта, іноземна мова, українська мова як іноземна, інтернет; онлайн-навчання, офлайн-навчання.

EDUCATIONAL POSSIBILITIES OF DISTANCE LEARNING FOR STUDYING UKRAINIAN AS A FOREIGN LANGUAGE

Tetiana Avcu

Senior Lecturer at the Department of Journalism and Communication,
Odessa National Maritime University
Mechnikova str., 34, Odesa, Ukraine
orcid.org/0000-0002-8333-4238
e-mail: tanya.kvasha@hotmail.com

Abstract. The transfer of information is one of the most accessible ways of spreading data in today's world. For convenient spreading of scientific knowledge, it is enough to use the virtual environment of the Internet. Now technology allows free using of computers and the web for learning at any level. Open access to education is important for a modern society that seeks to satisfy the growing demand for education, regardless of the location of the educational process. Distance technologies make it possible to reach large groups of people, who are unable to work face-to-face for various reasons, in remote areas of the country and the world.

The studying of foreign languages, in particular the Ukrainian language as a foreign language, today takes place with the help of modern programs that facilitate the conduct of classes in direct interaction with the teacher or independently. Therefore, it is very important in constructing a model of learning Ukrainian as a foreign language using distance technologies to create a learning language environment that includes learning materials, a set of tasks, and the organization of students' communication not only in asynchronous, but also in synchronous modes. The article examines using of distance platforms for learning foreign

languages, stands out the functions of the teacher in organizing the process of learning Ukrainian as a foreign language using of distance technologies, which can increase the motivation of students to the process of acquiring knowledge, their responsibility, the level of self-realization, as well as form communication skills and cultural competence.

Key words: *distance technologies, distance learning, distance education, foreign language, Ukrainian as a foreign language, Internet, online learning, offline learning.*

Використання інформаційно-комунікаційних технологій (далі – ІКТ) у навчанні іноземних здобувачів української мови є важливим аспектом сучасної педагогіки. Наукові дослідження в цій галузі охоплюють різні аспекти, а саме:

1. Онлайн-навчання: використання платформ для дистанційного навчання, таких як Moodle, Zoom, Google Classroom тощо, які дають змогу забезпечити безперервність навчального процесу й доступ до навчальних матеріалів незалежно від місця перебування здобувача. Це особливо актуально в умовах глобалізації та пандемій.

2. Інтерактивні ресурси: використання інтерактивних ресурсів, таких як відео, аудіо, мультимедійні презентації, тестування онлайн, які сприяють кращому засвоєнню матеріалу, збагаченню лексичного запасу й розвитку комунікативних навичок.

3. Мобільні додатки: розроблення й використання мобільних додатків для вивчення української мови дає змогу здобувачам учитися в зручний для них час і в будь-якому місці, що сприяє більш гнучкому підходу до навчання.

4. Віртуальні симуляції та VR/AR технології: використання віртуальної та доповненої реальності в навчанні української мови може значно покращити розуміння культурного контексту і сприяти більш глибокому зануренню в мовне середовище.

5. Соціальні мережі й форуми: залучення здобувачів до обговорень на форумах, у групах соціальних мереж або чатах допомагає створити мовне середовище і сприяє розвитку навичок письмової та усної комунікації.

6. Адаптивні навчальні системи: використання систем, що адаптуються до рівня знань і потреб здобувачів, дає змогу індивідуалізувати навчальний процес і підвищити його ефективність.

7. Автоматизовані системи оцінювання: використання автоматизованих систем для тестування й оцінювання знань здобувачів

забезпечує об'єктивність та оперативність у зворотному зв'язку.

Наукові дослідження вказують на те, що впровадження ІКТ у навчання української мови іноземних здобувачів сприяє підвищенню їхньої мотивації, ефективності навчання й кращому засвоєнню матеріалу. Однак для досягнення максимальних результатів важливо забезпечити правильну інтеграцію технологій у навчальний процес, підготовку викладачів і методистів до роботи з новими технологіями та створення відповідної інфраструктури.

У зв'язку з цим виникла потреба систематизувати створені комп'ютерні розробки, оновити чи створити нові дистанційні курси.

У галузі теорії і практики дистанційної освіти в Україні працює багато фахівців, які досліджують різні аспекти цієї теми. Ось деякі з них і їхні наукові внески: Л. Паращенко (розроблення методичних підходів до впровадження дистанційного навчання, питання організації освітнього процесу в умовах дистанційного навчання) [1]; В. Кухаренко (методика й організація дистанційного навчання, використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні) [2]; Ю. Бойко (педагогічні моделі й підходи до дистанційного навчання, розвиток онлайн-курсів та інтерактивних навчальних матеріалів); Н. Морзе (використання цифрових інструментів у навчанні, інтерактивні технології в освіті, професійний розвиток викладачів) [3].

Ці й інші українські фахівці активно працюють над розвитком теорії та практики дистанційної освіти, досліджуючи такі аспекти, як методичне забезпечення, психолого-педагогічні аспекти, технологічні інновації, організаційні питання, професійний розвиток викладачів. Ці фахівці своїми науковими працями роблять значний внесок у розвиток дистанційної освіти в Україні, допомагаючи створити ефективні й інноваційні освітні середовища.

Проблему використання технологій дистанційного навчання в процесі викладання

іноземних мов розглянуто в працях українських науковців, серед яких – О. Андрєєв [4], Л. Штихно, Ю. Богачков, О. Самойленко [5], В. Кухаренко [2], А. Манако, О. Овчарук [6], О. Пінчук, Б. Шукевич, В. Антонов [7], В. Биков [2], Г. Козлакова [8] та інші. Також роботи багатьох зарубіжних учених присвячені питанням розвитку дистанційної освіти, серед них – Р. Деллінг (Німеччина), Г. Рамбле, Д. Кіган, М. Сімонсон [9], М. Мур, А. Кларк, М. Томпсон (США) та інші.

Такі вчені, як О. Гриценко, І. Довгий [10], І. Зозуля [11], А. Стадній [11], Л. Стріжик та інші, займаються, зокрема, проблемою дистанційного вивчення української мови як іноземної.

Деякі автори пропонують різні моделі дистанційного навчання, ґрунтуючись на вікових особливостях учнів, цілях навчання й доступних ресурсах. Ось декілька з них: класично-дистанційна модель; модульно-дистанційна модель; проблемно-дистанційна модель; комбінована модель; персоналізована модель.

О. Андрєєв [4] розглядає систему дистанційного навчання як навчальну платформу, розміщену в електронному середовищі, і як набір засобів (програм, платформ, правового регулювання тощо), що дає можливість отримувати освіту поза рамками аудиторного навчання. Розглядаючи поняття «дистанційне навчання», В. Кухаренко визначив його як систему організації навчального процесу, яка базується на самостійній роботі здобувачів освіти з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, що забезпечує їм доступ до навчальних ресурсів, комунікацію з викладачами й іншими здобувачами освіти [2]. Проаналізувавши праці зарубіжних учених, можемо спостерігати певну еволюцію в термінологічно-понятійному апараті щодо визначення дистанційної освіти. Традиційні дефініції описують дистанційну освіту як навчальний процес, у якому взаємодія вчителя та здобувача відбуваються в різний час і в різних місцях.

Документи МОН України [12] визначають дистанційне навчання як повноправну форму, що може забезпечити здобуття повної вищої освіти. Незважаючи на високий інтерес науковців до цієї тематики й величезну кількість робіт, варто зазначити відсутність спеціальної інформації, необхідної для дистанційного вивчення української мови як іноземної.

Основною метою дослідження є з'ясування освітніх можливостей дистанційного навчання та їх застосування в лінгводидактичній діяльності. Для досягнення мети ми ставимо такі завдання, як короткий огляд переваг і недоліків дистанційного навчання у ЗВО; використання сучасних комп'ютерних технологій, розгляд освітньої платформи MOODLE, популярних інтернет-ресурсів для вивчення УМІ

Об'єкт дослідження – найвідоміші й найефективніші інтернет-ресурси й платформи для дистанційного навчання, а предмет – їхня роль у вивченні української мови як іноземної.

За історичними довідками, уперше форму дистанційного навчання використав у 1840 році британський викладач англійської мови Ісаак Пітман, який запропонував для студентів навчання через поштовий зв'язок. Інтенсивного розвитку дистанційне навчання набуло наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття й зараз закріплено в законах про освіту багатьох країн, у тому числі й України.

Дистанційне навчання у ХХІ столітті стало найефективнішою системою підготовки й безперервної підтримки високого кваліфікаційного рівня фахівців. Державною національною програмою «Освіта. Україна ХХІ століття» й Положенням про дистанційне навчання [12] передбачено забезпечення розвитку освіти на основі нових прогресивних концепцій, запровадження в навчально-виховний процес новітніх педагогічних технологій і науково-методичних досягнень, створення нової системи інформаційного забезпечення освіти, входження України в трансконтинентальну систему комп'ютерної інформації.

Для досягнення зазначених результатів необхідно швидкими темпами розвивати дистанційне навчання, запровадження якого в Україні передбачено законом про Національну програму інформатизації [13].

В основу будь-якого дистанційного навчання включено таке: 1) відстань у просторі, часі й навіть на інтелектуальному рівні; 2) наявність певних засобів, завдяки яким процес взаємодії викладача та здобувача може бути реалізований. Серед науковців немає однозначного визначення поняття «дистанційна освіта». Але ми спиратимемося на визначення В. Кухаренка: «дистан-

ційна освіта» – різновид освітньої системи, у якій переважно використовуються дистанційні технології навчання. Також дистанційна освіта – одна з форм отримання освіти, за якою опанування тим чи іншим рівнем знань за тією або іншою спеціальністю здійснюється в процесі дистанційного навчання» [14, с. 135].

Сфера навчання української мови як іноземної недостатньо забезпечена сучасними комп'ютерними дидактичними матеріалами, які можуть підвищити результативність навчання й вивести його на якісно новий рівень. У зв'язку з цим розроблення дистанційних курсів становить великий актуальний інтерес, маючи такі переваги, як гнучкість і комунікативність. Здобувачі, які навчатимуться за таким дистанційним курсом, обиратимуть зручний час, місце, комфортну швидкість опрацювання матеріалів, вони можуть займатися стільки, скільки необхідно особисто кожному з них для освоєння української мови. Студенти зараз перебувають у різних країнах, у різних часових поясах, відповідно, частина студентів може працювати в синхронному режимі, тобто в режимі реального часу. Це «прямий ефір», у якому здобувачі освіти можуть контактувати через засоби зв'язку безпосередньо з викладачем. Наприклад, за допомогою сервісу Zoom, Google Meet, Big Blue Button, Viber, WhatsApp, Skype. Інші студенти змушені працювати в асинхронному режимі. Асинхронний формат може охоплювати різноманітні засоби інформації, аудіо- та відеозаняття.

Розробляючи методику дистанційного навчання української мови як іноземної важливо враховувати такі умови:

1) **доступність інтернет-з'єднання:** забезпечення стабільного та швидкого інтернет-з'єднання для здобувачів, щоб вони могли безперешкодно отримувати доступ до навчального матеріалу;

2) **технічна підтримка:** наявність технічної підтримки для вирішення будь-яких технічних проблем, із якими можуть зіткнутися здобувачі під час навчання;

3) **наявність навчальної платформи:** використання відповідної навчальної платформи або системи управління навчанням, яка дає змогу зручно організувати й викладати матеріал, спілкуватися зі здобувачами й відстежувати їхній прогрес;

4) **інтерактивність:** забезпечення можливостей для інтерактивного навчання, таких як відеоуроки, віртуальні вправи, онлайн-ігри тощо, щоб залучити здобувачів і підтримувати їхній інтерес до вивчення мови;

5) **доступ до ресурсів:** наявність відкритого доступу до різноманітних навчальних ресурсів, таких як текстові матеріали, аудіо- та відеоматеріали, вправи тощо, для різноманітного й ефективного навчання;

6) **методична підтримка:** наявність чітких інструкцій для здобувачів щодо організації навчання, виконання завдань і спілкування з викладачами;

7) **мультикультурний підхід:** розроблення матеріалів і завдань з урахуванням культурних особливостей різних країн і регіонів, із яких походять студенти, для підтримки їхнього розуміння й адаптації до української мови та культури.

Усі ці умови можна реалізувати, використовуючи різноманітні можливості нових інформаційних технологій, провідними з яких є такі:

1) **відеоконференції та віртуальні класи:** платформи для відеоконференцій, такі як Zoom, Skype, Google Meet тощо, дають змогу викладачам і здобувачам спілкуватися онлайн, проводити віртуальні заняття й дискусії;

2) **електронні підручники й навчальні платформи:** платформи для створення та розповсюдження електронних підручників, такі як Moodle, Blackboard, Google Classroom тощо, дають змогу викладачам завантажувати навчальний матеріал і створювати інтерактивні завдання для здобувачів;

3) **мультимедійні матеріали:** використання відео-, аудіо- й інших мультимедійних матеріалів для навчання, таких як відеоуроки, аудіозаписи розмов, аудіокниги тощо, допомагає зробити навчання більш цікавим та ефективним;

4) **мобільні додатки:** розроблення мобільних додатків для навчання української мови, які дають змогу здобувачам учитися в будь-який час і в будь-якому місці, отримуючи доступ до відповідного навчального матеріалу та вправ;

5) **соціальні медіа й форуми:** використання соціальних медіаплатформ і форумів для спілкування й обміну думками між викладачами та здобувачами, а також для

створення спільноти, яка підтримує навчання мови.

Вищепераховані технології можуть бути використані для створення динамічних, взаємодійних та ефективних методик дистанційного навчання української мови як іноземної.

Узагальнюючи, зазначимо, що під час дистанційного навчання викладачеві необхідно орієнтуватися на оптимальне моделювання віртуального освітнього середовища, зберігаючи базові методичні принципи побудови навчального процесу й відбору матеріалів, що дасть змогу забезпечити безперервність освітнього процесу в умовах відсутності або скорочення очної взаємодії викладача зі здобувачами.

У лінгводидактиці інтернет-ресурси розширили можливості створення мовного середовища, надавши необмежений доступ до джерел оригінального мовлення. Інтернет-ресурси стали альтернативою звичайним підручникам і в навчанні чотирьох видів мовленнєвої діяльності відіграють визначальну роль на сучасному етапі розвитку методики викладання іноземної мови. Але для ефективного використання цих ресурсів необхідно мати платформу, куди можна завантажувати будь-які аудіо й відео, граматичні завдання й тести тощо [10, с. 79].

Однією з найсучасніших платформ підтримки дистанційної освіти в Україні є Moodle. Її популярність зумовлена багатьма факторами, а саме: *платформа з відкритим кодом*, що робить її доступною для безкоштовного використання й модифікації навчальними закладами; *може використовуватися для створення курсів будь-якої складності й для будь-якої кількості користувачів*; пропонує *широкий спектр функцій*, що підтримують усі аспекти навчального процесу, від створення навчальних матеріалів до оцінювання знань студентів; має *простий та інтуїтивно зрозумілий інтерфейс* користувача, що робить її доступною для користувачів із будь-яким рівнем підготовки; має *велику й активну спільноту користувачів*, які готові допомогти один одному у вирішенні проблем; *постійно розвивається й удосконалюється*, що гарантує її відповідність сучасним потребам освіти.

Окрім цих переваг, Moodle також має низку інших особливостей, які роблять її цінним інструментом для дистанційного навчання:

- **Підтримка різних форматів контенту:** Moodle може використовуватися для створення курсів, які включають текст, зображення, аудіо, відео, інтерактивні вправи й інші типи контенту.

- **Інструменти для спілкування та співпраці:** Moodle пропонує різні інструменти для спілкування та співпраці, такі як форуми, чати, віртуальні класи та групи.

- **Інструменти для оцінювання:** Moodle пропонує широкий спектр інструментів для оцінювання знань студентів, таких як тести, вікторини, завдання й есе.

- **Система відстеження прогресу:** Moodle дає змогу викладачам відстежувати прогрес студентів і надавати їм зворотний зв'язок.

- **Доступність для людей з обмеженими можливостями:** Moodle може бути налаштована для забезпечення доступності для людей з обмеженими можливостями.

Отже, Moodle дає можливість проектувати, створювати інформаційно-навчальні ресурси навчального закладу й керувати ними. Moodle є «пластичною» системою, тобто викладач може самостійно створювати дистанційний курс і керувати його роботою: власноруч контролювати доступ до своїх курсів, використовувати часові обмеження, створювати власні системи оцінювання знань, контролювати запізнення студентів під час виконання завдань, дозволяти або забороняти перездачу тощо.

Курс може містити різні елементи: лекції, практичні завдання, інтерактивні вправи, форум, чат тощо. При цьому можна використовувати текст, презентації, таблиці, схеми, графіку, відеоматеріали, посилання в мережі Інтернет, допоміжні файли й інші матеріали. Moodle дає змогу розробникам адаптувати систему до індивідуальних потреб користувачів і добре взаємодіє з багатьма мережевими ресурсами (Facebook, YouTube, Wikipedia, JClick, Hot Potatoes, H5P тощо), що дає можливість розробникам виявляти творчий підхід та універсальність. За результатами виконання студентами завдань викладач може виставляти оцінки й надавати коментарі [15].

Наприклад, для створення граматичних вправ, тестів викладачі дистанційного курсу з української мови як іноземної в Одеському національному морському університеті (далі – ОНМУ) використовували платформу

H5P, яка інтегрована в систему управління навчанням Moodle. Це програмне забезпечення з відкритим кодом, за допомогою якого можна створювати інтерактивний контент [16].

H5P – це потужний інструмент для створення інтерактивних веб-ресурсів, який дає безліч можливостей для організації навчальної діяльності й навчання. Він має велику кількість інструментів, що можна використовувати для створення різноманітних вправ, тестів, презентацій та інших навчальних матеріалів. Ось деякі з можливостей H5P, які можуть бути корисними для навчання української мови як іноземної:

1. Відеоінтерактиви (Interactive Video): створення відеоінтерактивів із вбудованими питаннями, завданнями й поясненнями, які допоможуть залучити здобувачів і перевірити їхнє розуміння матеріалу.

2. Тестування: створення різних типів тестів (наприклад, вибіркових, відкритих питань, заповнення пропусків (**Fill in the blanks**), правдиві/хибні питання (**TrueFalse Questions**), питання з однією правильною відповіддю (**Single choice set**), питання з множинним вибором (**Multiple choice**)), що дасть змогу перевірити рівень знань здобувачів і їхнє розуміння граматичних конструкцій і словникового запасу.

3. Вправи на мовлення: створення вправ для практики мовлення, таких як аудіовідповіді (**Audio responses**), розмовні картки (**Conversation cards**), вправи на мовлення (**Speaking exercises**), аудіодиктанти (**Audio dictation**), фразові звороти, діалоги (**Dialogue cards**), що допоможуть здобувачам розвивати свої комунікативні навички.

4. Інтерактивні завдання: використання інтерактивних завдань, таких як перетягування слів (**Drag the words**), перетягування зображень (**Drag & drop**), розміщення зображень у правильному порядку (**Image sequencing**), вгадай відповідь (**Guess the answer**), кросворд (**Crossword**), що дадуть змогу здобувачам активно взаємодіяти з навчальним матеріалом.

5. Сценарії: створення сценаріїв для вивчення конкретних тем або ситуацій, у яких здобувачі можуть випробувати свої навички та знання в певному контексті. Сценарії можуть містити елементи взаємодії, такі як кнопки, повзунки, текстові поля тощо, які

дають можливість здобувачам взаємодіяти з історією; можуть включати різні мультимедійні елементи, такі як зображення, аудіо- й відеофайли, щоб зробити історію більш цікавою та захопливою; можуть містити галереї зображень або слайди, які допомагають візуалізувати сцену чи подію; в інтерактивних сценаріях можуть бути використані підказки або коментарі, що допомагають студентам розуміти ситуацію або діяти відповідно до поставленого завдання; можуть містити різні варіанти вибору чи рішень, які впливають на подальший розвиток історії або її закінчення; усе це допоможе здобувачам навчитися застосовувати свої знання на практиці, тренувати навички або для розваг.

Переваги H5P для здобувачів – це допомога в засвоєнні, закріпленні, запам'ятовуванні матеріалу, підтримання інтересу до теми, що вивчається, для викладачів – функція контролювання, яка дає змогу практично відразу побачити результат роботи здобувача.

Загалом кожний активний елемент може ґрунтуватися на результатах попереднього, що дає змогу викладачеві створювати нові сценарії опанування знань, комбінуючи різні можливості платформи Moodle.

Окрім того, на платформі можна використовувати посилання на інші ресурси й платформи для вивчення УМІ, закріплення певних тем чи граматики. Ми виокремили такі:

– **Українська за 27 уроків.** Відеокурс розміщено на платформі Prometheus. Курс охоплює рівні A1 та A2, пропонує відеоуроки, творчі завдання, додаткові ресурси для кращого занурення в певну тему й україномовне середовище;

– **Ukrainian lessons podcast.** Сайт із безкоштовними подкастами (цифровий запис радіо- чи телепередачі, які можна завантажити з інтернету) й текстами, безкоштовним цифровим підручником, блогом, граматиною і розмовником;

– **50Languages.** На сайті запропоновано чітко структуровані 100 уроків, які розділені за темами. Кожний урок містить аудіофайли, тексти яких озвучили носії української мови;

– **ПодорожіUa.** Вивчення української мови в будь-який час зі зручним темпом. Містить багато вікторин та інших інтерактивних інструментів;

– **Read Ukrainian!** Курс інтерактивних матеріалів для самостійного навчання, при-

значених для підтримки набуття навичок читання українською мовою;

– **Peace Corps Ukrainian Lessons.** Безкоштовний англomовний курс, який допоможе іноземцю здобути базові знання з української мови. Перевагою ресурсу є те, що теорія супроводжується аудіо, а всі матеріали доступні не тільки онлайн, їх також можна завантажити. За наповненням чи не всі вище згадані ресурси набагато кращі й багатші, проте цей – чудовий приклад того, як про вивчення української турбуються на міжнародному рівні;

– **Loecsen.** Один із найпростіших і водночас дуже корисних сайтів для вивчення основ української мови, тому що він має незаперечні переваги: можна вибрати мову навчання (вони поділені на групи за регіонами поширення); є слова і фрази, які потрібні для побутових ситуацій; усі матеріали доступні як рідною мовою здобувача, так й українською в аудіо- й текстовій версіях, а також є прості смішні картинки, що описують ситуацію. Також можна пройти онлайн-тести, щоб перевірити свої знання;

– **Babbel.** Це інтерактивна платформа з курсами з української мови, яка пропонує вправи на граматику, вимову й лексику;

– **LanguageCourse.net.** Це веб-сайт, який допомагає знаходити курси з української мови для іноземців у різних країнах світу;

– **Ukrainian Language.** Youtube канал, на якому можна знайти уроки різного рівня, від Beginner до Advanced;

– **Speak Ukrainian.** Youtube канал, на якому регулярно викладаються корисні відеоуроки української мови про граматику, лексику й фонетику. Діалоги та подкасти допоможуть покращити навички аудіювання й мовлення;

– **Електронні словники:** ВЕСУМ, ГОРОХ, СУМ, Словник синонімів, Тлумачний словник української мови, у яких можна ознайомитися зі значеннями слів, граматичними формами, уживанням фразеологічних зворотів тощо.

Як бачимо, платформа дає змогу використовувати різноманітний контент різного формату й чергувати інтерактивне та самостійне навчання.

Також перевагами Moodle у викладанні української мови як іноземної є такі: можливість безперервного моніторингу діяльності як викладача, так і того, хто навчається; наяв-

ність убудованого редактора; можливості віддаленої атестації учнів в автоматичному режимі; відсутність спаму; можливість адресної розсилки повідомлень, оцінок і коментарів на e-mail; можливості встановлення термінів виконання завдань тощо.

У свою чергу, можна відзначити й низку недоліків Moodle, а також проблем, що виникали в процесі дистанційного викладання української мови як іноземної. У період масового електронного навчання платформа Moodle показала себе досить вимогливою і під час високого навантаження на сервер давала збій у роботі. Окрім цього, організація занять із відеоконференцв'язку вимагає професійного технічного забезпечення й обладнання як організаторів заходів, так й учасників. Насправді цю умову не завжди можна задовольнити цілком.

До інших важливих проблем, що супроводжують використання Moodle, можна зарахувати таке:

– навантаження викладача у форматі електронного навчання набагато більше, передусім це стосується часу;

– дистанційне навчання вимагає від того, хто навчається, високої мотивації. Практика впровадження електронного навчання показала, що не всі здобувачі здатні до самодисципліни й самоорганізації;

– існує певна проблема доказу справжності результатів навчання. Викладачеві часто важко встановити, що завдання виконане здобувачем самостійно. Також «по той бік екрану» важко аутентифікувати того, хто навчається;

– якщо учні перебувають на різних континентах, дуже складно врахувати різницю в часових поясах та організувати навчальний процес із відеоконференцв'язку в робочий час викладача.

Загалом досвід використання платформи Moodle в освітньому процесі з дисципліни «Українська мова як іноземна» на кафедрі журналістики та соціальних комунікацій ОНМУ можна охарактеризувати як позитивний. Застосування цієї віртуальної освітньої платформи за умови дотримання вищезазначених елементів створює відносну легкість і оперативність коригування викладачем процесу навчання й системного вдосконалення дистанційного курсу, є ефективним і перспективним засобом для формування в здобувачів мовних компетенцій.

Отже, як бачимо, дистанційне навчання сприяє формуванню таких особистісних якостей, як активність, самостійність, креативність, творчість, відповідальність, цілеспрямованість тощо.

Завдяки використанню дистанційного навчання іноземні студенти можуть зміцнити свої комунікативні здібності, ознайомитися з різними культурами й зміцнити необхідні навички, такі як слухання, мовлення, читання та письмо.

Таким чином, дистанційна освіта в системі навчання іноземних мов, у нашому випадку –

УМІ, стає невід’ємною частиною сучасного світового освітнього простору. Інноваційні моделі академічної діяльності мають будуватися на основі нових освітніх технологій з урахуванням основної вимоги до навчальному процесу, а саме: організації взаємопов’язаної діяльності викладача та здобувача, спрямованої на вирішення освітніх завдань у сучасних умовах українського вишу.

Перспективи подальших нових наукових розвідок полягають у розробленні різноманітних дистанційних курсів навчання української мови як іноземної.

ЛІТЕРАТУРА

1. Паращенко Л.І. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / під заг. ред. О.В. Овчарук. Київ : К.І.С., 2004. 112 с.
2. Дистанційний навчальний процес : навчальний посібник / В.М. Кухаренко, Н.Г. Сиротенко, Г.С. Молодих та інші ; за ред. В.Ю. Бикова, В.М. Кухаренка. Київ : Міленіум, 2005. 292 с.
3. Морзе Н.В., Буйницька О.П., Варченко-Троценко Л.О. Створення сучасного електронного курсу в системі MOODLE : навчальний посібник. Кам’янець-Подільський : ПП Буйницький О.А., 2016. 232 с.
4. Педагогічні аспекти відкритого дистанційного навчання : монографія / О.О. Андреев, К.Л. Бугайчук, Н.О. Каліненко й інші ; за ред. О.О. Андреева, В.М. Кухаренка ; ХНАДУ. Харків : Міськдрук, 2013. 212 с.
5. Самойленко О.М. Поняття дистанційної освіти та дискусії навколо неї : збірник наукових праць. Херсон : Міськдрук, 2011. С. 60–65.
6. Овчарук О.В. Концептуальні підходи до застосування технологій відкритої освіти та дистанційного навчання у зарубіжних країнах та їх роль у процесах модернізації освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2006. № 1. URL: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/292/278>. (дата звернення: 01.05.2024).
7. Антонов В.М. Дистанційне навчання: Логіка. Технології. Перспективи. Київ ; Херсон : Штрих, 2011. 160 с.
8. Козлакова Г.О. Інформаційно-програмне забезпечення дистанційної освіти: зарубіжний і вітчизняний досвід : монографія. Київ : Просвіта, 2002. 233 с.
9. Michael Simonson, Sharon Smaldino, Susan Zvacek Teaching and Learning at a Distance, Foundations of Distance Education, sixth edition. Information Age Publishing, Inc., 2015. 345 p.
10. Довгий І.М. Інструментальні засоби дистанційного вивчення мови як іноземної. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної* : збірник наукових праць. 2007. Вип. 2. С 77–80.
11. Зозуля І.Є., Стадній А.С. Використання онлайн-ресурсів та мобільних додатків у вивченні української мови як іноземної. *Міжнаціональна комунікація – полілог культур (актуальні питання навчання іноземців)* : збірник наукових праць / за загальною редакцією проф. Л.В. Рєви-Лєвшакової. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечникова, 2019. С. 110–113.
12. Про затвердження Положення про дистанційне навчання : Наказ Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 № 466. Редакція від 16.10.2020 № z0703-13. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13> (дата звернення: 01.05.2024).
13. Про Національну програму інформатизації : Закон України від 1.12.2022 № 2807-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#Text> (дата звернення: 01.05.2024).
14. Кухаренко В.М., Бондаренко В.В. Екстрене дистанційне навчання в Україні : монографія / за ред. : В.М. Кухаренка, В.В. Бондаренка. Харків : Міська друк., 2020. 409 с.
15. Авджу Т.Г. Засоби комунікації електронної платформи Moodle. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія»* : збірник наукових праць. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2023. № 61. С. 4–7.
16. Wicaksono J.A., Setiarini R.B., Ikeda O., Novawan A. The Use of H5P in Teaching English. The First International Conference on Social Science, Humanity, and Public Health (ICOSHIP 2020). Atlantis Press, 2021. P. 227–230.

REFERENCES

1. Parashchenko, L.I. (2004). Kompetentnisnyi pidkhid u suchasni osviti: svitovyi dosvid ta ukraïnski perspektyvy [Competency approach in modern education: world experience and Ukrainian perspectives] / pid zah. red. O.V. Ovcharuk. K.: «K.I.S.», 112 p. [in Ukrainian].
2. Kukharenko, V.M., Syrotenko, N.H., Molodykh, H.S., & Tverdokhliebova, N.Ye. (2005). Dystantsiinyi navchalnyi protses: navch. posibnyk [Distance learning process: Textbook] / za red. V.Yu. Bykova, V.M. Kukharenka. K.: Milenium, 292 p. [in Ukrainian].
3. Morze, N.V., Buinytska, O.P., & Varchenko-Trotsenko, L.O. (2016). Stvorennia suchasnoho elektronnoho kursu v systemi MOODLE: navch. posibnyk [Creation of a modern electronic course in the MOODLE system: Textbook]. Kamianets-Podilskyi: PP Buinytskyi O.A., 232 p. [in Ukrainian].
4. Andrieiev O.O., Buhaichuk K.L., Kalynenko N.O., Kolhatin O.H., Kukharenko, V.M., Liulkun, N.A., Liakhotska, L.L., Syrotenko, N.H., Tverdokhliebova, N.Ye. (2013). Pedahohichni aspekty vidkrytoho dystantsiinoho navchannia: monohrafiia [Pedagogical aspects of open distance learning: monograph] / za red. O.O. Andrieieva, V.M. Kukharenka. KHNADU, Kharkiv: «Miskdruk», 212 p. [in Ukrainian].
5. Samoilenko, O.M. (2011). Poniattia dystantsiinoi osvity ta diskusii navkolo nei: zbirnyk nauk. prats [Concept of distance education and discussions around it: coll of science works]. Kherson: «Miskdruk», Pp. 60–65 [in Ukrainian].
6. Ovcharuk, O.V. (2006). Kontseptualni pidkhody do zastosuvannia tekhnolohii vidkrytoi osvity ta dystantsiinoho navchannia u zarubizhnykh krainakh ta yikhia rol u protsesakh modernizatsii osvity [Conceptual approaches to the open education technologies application and distance learning in abroad and its role in the education modernization processes]. *Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia – Information technologies and teaching tools* Issue 1. Retrieved from: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/292/278> (data zvernennia 01.05.2024).
7. Antonov, V.M. (2011). Dystantsiine navchannia : Lohika. Tekhnolohii. Perspektyvy [Distance learning: Logic. Technologies. Possibilities]. K; Kherson: Shtrykh, 160 p. [in Ukrainian].
8. Kozlakova, H.O. (2002). Informatsiino-prohranne zabezpechennia dystantsiinoi osvity: zarubizhnyi i vitchyzniani dosvid : monohrafiia [Information and software support of distance education : foreign and domestic experience : monograph.]. Kyiv: Prosvita, 233 p. [in Ukrainian].
9. Michael Simonson, Sharon Smaldino, Susan Zvacek (2015). Teaching and Learning at a Distance, Foundations of Distance Education, sixth edition. Information Age Publishing, Inc., 345 p. [in English].
10. Dovhyi, I.M. (2007). Instrumentalni zasoby dystantsiinoho navchannia movy yak inozemnoi [Instrumental tools for remote language learning as a foreign language]. *Teoriia i praktyka vykladannia ukrayinskoï movy yak inozemnoi: zbirnyk naukovykh prats – Theory and practice of teaching the Ukrainian language as a foreign language*: coll. of science works. Issue 2. Pp. 77–80 [in Ukrainian].
11. Zozulia, I.Ye., & Stadnii, A.S. (2019). Vykorystannia onlain-resursiv ta mobilnykh dodatkov u vyvcheni ukrayinskoï movy yak inozemnoi [Use of online resources and mobile applications in learning Ukrainian as a foreign language.]. *Mizhnatsionalna komunikatsiia – poliloh kultur (aktualni pytannia navchannia inozemtsiv): zbirnyk nauk. prats – International communication – polylogue of cultures (topical issues of education of foreigners)*: coll of science works / za zahalnoiu redaktsiieiu. prof. L.V. Reva-Levshakovoï. Odesa, Odes. nats. un-t im. I. I. Mechnykova, Pp. 110–113 [in Ukrainian].
12. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro dystantsiine navchannia: Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 25.04.2013 № 466. Redaktsiia vid 16.10.2020 № z0703-13 [On the approval of the Regulation on distance learning: Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated April 25, 2013. No. 466. Redaction dated October 16, 2020. № z0703-13]. Retrieved from: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13> (data zvernennia 01.05.2024).
13. Pro Natsional'nu prohramu informatyzatsii: Zakon Ukrainy vid 01.12.2022 № 2807-IX [On the National Informatization Program: Law of Ukraine dated December 1, 2022. № 2807-IX]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#Text> (data zvernennia 01.05.2024).
14. Kukharenko, V.M., & Bondarenko, V.V. (2020). Ekstrene dystantsiine navchannia v Ukraini: monohrafiia [Emergency distance learning in Ukraine: monograph] / za red.: V.M. Kukharenka, V.V. Bondarenka. Kharkiv: Miska polihrafiia, 409 p. [in Ukrainian].
15. Avdzhu, T.H. (2023). Zasoby komunikatsii elektronnoi platformy Moodle [Communication tools of the Moodle electronic platform]. *Naukovyi visnyk mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Serii: Filolohiia. Zbirnyk naukovykh prats – Scientific Herald of International Humanitarian University. Series «Philology»*: coll of science works. Issue 61, O.: Vydavnychiy dim: Helvetyka, Pp. 4–7 [in Ukrainian].
16. Wicaksono, J.A., Setiarini, R.B., Ikeda, O., & Novawan, A. (2021). The Use of H5P in Teaching English. The First International Conference on Social Science, Humanity, and Public Health (ICOSHIP 2020). Atlantis Press, Pp. 227–230 [in English].